

over et Hovedsag som i andre Henseender i Forvejen er misshandlet. Vil der være noget afgørende imod, at man tog en af de projekterede matematiske Timer, fra den sproglig-historiske Side, som er mest bebyrdet, og derved fik Plads til en Religionstime? Det synes mig ikke, da Matematikken dog ikke skal føres længere i 6te Klasse end hidtil i 4de. Der maa dog vist alligevel ske en Forandring i det, som er foreslaaet, idet det vistnok praktisk set vil komme til at gaa ud over den sproglig-historiske Side, naar de skulle kunne levere den samme matematiske Opgave i 4de Klasse, skønt de have færre Timer, ligesom det vistnok praktisk vil komme til, at gaa ud over den matematiske Side, naar den skal levere samme latinstes Version i 4de Klasse, skønt den har et mindre Timeantal. Med andre Ord, den indre Teknik i det foreliggende Lovforslag skal dog noget forandres alligevel, og det fremgaar ikke med tilstrækkelig klar Evidens, at der ikke vil kunne skaffes Plads til en Time Religion mere, og det er jo bare det, der forlanges. Jeg maa saa indtrængende som muligt anbefale, at der endnu en Gang bliver gjort et alvorligt Forsøg paa, at det kan ske, og jeg skal tillade mig ganske kort at begrunde det.

Saaledes som Stillingen nu er, er der faktisk mange af Latinstoleeleverne, som ikke ere saa godt forberedte til Konfirmationsundervisningen, som mange af de andre Konfirmander; derover bliver der af Præsterne meget almindelig klaget, saa at selv helt verdslig set maatte man vel fra Kirkens Side kunne forlange, at der fortsattes med Undervisningen, hvis man ikke vil gaa med til at give Faget flere Timer før Konfirmationen og dernæst vel at mærke tillige mere Tid til Hjemmearbejde. Men selv om ogsaa Latinstoleeleverne naaede at staa paa samme Standpunkt som de andre Konfirmander, er Sagen dermed efter min Mening saa langt fra ændret. Det maa jo nemlig vel erindres, at med den større intellektuelle Udvikling af de unge Menneskers Evner følger ogsaa en større Trang til Klarhed over de religiøse og etiske Problemer. Det er umuligt andet, end at den større Trang til Klarhed og Indsigt i de psykologiske og metaphysiske Ting, til Kundskab til religiøse-etiske Forhold, nødvendigvis maa svare til det Maal af Kundskab og Indsigt, som Eleverne have paa alle andre Omraader, hvis der ikke skal fremkomme et Misfoster af Dannelse. Udeles affet fra den Betjødning, Religionen har som Dannelsesmiddel for Hjertets og Karakterens Forædling, saa maa man ogsaa paa den

Side, følge med, hvis der skal komme en harmonisk Dannelse frem og ikke et Misfoster af Dannelse, og det kan forlanges for disse unge Menneskers Vedkommende, at de ikke blive underkastede denne Misdannelse, som vilde være skadelig for deres religiøse og etiske Naturel. Det er efter min Mening usforsvarligt, at man aabner de unges Blik og Sind for de mest heterogene Bestanddele i 5—6—7—8 Aar af den Tid, da man er mest modtagelig for Indtryk, giver dem gennem det ene Fag efter det andet de mest forskelligartede aandelige Indtryk, giver dem de videste Horisonter udover den Begrænsning, hvormed de komme til Skolen, ud over deres egen Konfession og hele religiøse Standpunkt, medens man ingen Verdens Ting eller saa godt som intet gør for samtidig at give dem fast Grundlag under Fødderne og sædelig Besættelse, man lader dem med Hensyn til det religiøse-etiske staa paa samme Udviklingsstandpunkt som i Almueskolen, ja maaste tildels endog ringere, for saa vidt som mange af dem ere førte bort fra deres Hjem og fra dets gode Indflydelse, ere bragte ud blandt fremmede og maa tage deres Omgang, hvor den falder. Udeles affet fra den religiøse Side af Sagen, er det noget, der er etisk anerkendt, at naar man udvider Horisonten og giver Mennesker de store Buer over Livet, skal man samtidig sørge for, at de saa sædelig Besættelse, thi ellers virke disse Kundskaber til at nedbryde det bedste i dem og til at ødelægge deres Karakter. Latinstoledannelsen, saadan som den nu hdes, har jo noget vist encyclopædistisk ved sig, og der er næppe noget at stille op mod det. Det er jo de store Fremfribt i Aanden og Aandens Verden, det er Konkurrencen og den stærke internationale Forbindelse, der gør det nødvendigt, at der stadig maa flere nye Fag til, og at der maa slaes lidt af paa de gamle. Men er der altsaa allerede deri, i denne Rippen til alle Videnskaber, i denne halve Viden, i den til Dels halvt ufordøjede Kundskabsmeddelelse, en Fare for en mindre harmonisk Udvikling, hvor Hjertets Dannelse og Karakteren ikke kommer med, en Fare i Retning af en ensidig Forstandsudvikling og Videns Forgudelse og Grubleri og Tvivlsyge og maaste tillige ogsaa en vis hovmodig Foragt for alt det, man ikke kan undersøge med Lup og Dissecterkniv, kort sagt for den mere aandelige Side af Verden, er der altsaa i al Almindelighed en Fare ved encyclopædistisk Viden, saa bliver denne Fare selvfølgelig saa meget større, naar Eleven lever i en Tid som denne, der er fyldt med saa megen falsk Intellektualisme, med den Landsretning, at det, som